

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főter 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft — Félévre 2 ft — Negyedévre 1 ft. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová az előfi- zetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
---	--	--

Botrány hajhászás.

A „Szentesi Lap“ egy bizonyos idő óta egyébről sem ír, mint a „Csongrádmegyei állapotok“-ról; úgy annyira, hogy akik nem ismerik a csongrádmegyei állapotokat, a „Szentesi Lap“-ot olvasva, megyénk kormányzatáról nagyon furcsán vélekedhetnek.

Ez azonban mit sem tenne, mert hiszen a nagy többség jól tudja azt, hogy a „Szentesi Lap“ csak azért ír így, mert a vármegyén az ő általa képviselt elvek nem juthatnak érvényre; vagy más szóval a vármegye közönségének nagy többsége meg van győződve arról, hogy a megyei állapotok napról-napra javulnak, sőt annyira javultak, hogy legalább is állnak oly színvonalon, mint Magyarországnak bármelyik megyéjében. Ezt ki merjük mondani nyíltan, mert ezzel tartozunk az igazságnak!

Mi kik ismerjük a csongrádmegyei állapotokat, jelen szoktunk

lenni a vármegyei gyűléseken és figyelemmel kísérjük annak lefolyását, megjegyezzük az ellenzék által felhozott vádakot, valamint az azokra adott választ is. Éppen ezért nem győzünk eléggé csodálkozni, midőn a „Szentesi Lap“-ban vagy valamelyik fővárosi ujságban Csongrádmegye közgyűlésének lefolyását úgy találjuk leírva, hogy a leírás — enyhén szólva — nem felel meg a valóságnak. Nagyon természetes, hogy a fővárosi ellenzéki lapokat célzatosan félre vezetik és így nem lehet csodálkozni azon, ha azok, kik csak ellenzéki lapokat olvasnak, tökéletesen félre vannak vezetve.

Hogy ez így van csak, néhány szóval emlékezzünk meg a legközelebb lefolyt megyegyűlés második napjáról.

Éppen ama bizonyos végzetes csongrádi pénztári számadásokról volt szó, midőn Sima Ferencz és társai indítványozták, hogy azok, kik ezen szabálytalan, vagy ha úgy tetszik hamis számadások elkészítésében részesek, vonassanak fegyelmi vizsgálat

alá. Tény és igaz, hogy ezt követelték Sima Ferencz és társai.

Másnap a fővárosi ellenzéki lapok távirati tudósításából úgy olvastuk, hogy Sima Ferencz fegyelmi vizsgálatot kért, de a főispán ellenezte azért, mert szerinte az ügy oly régi és annyian szerepelnek benne, hogy nem lehet megállapítani azt, hogy ki a bűnös.

Az tény, hogy ezt is mondotta a főispán, de ami a leglényegesebb a a dologban, azt jónak látta az illető tudósító kifelejteni a tudósításból, u. i: a főispán azt mondotta, hogy mivel az egész ügy igen régi, úgy annyira, hogy a törvényhatósági bizottság nem lenne képes hirtelenében megállapítani azt, hogy ki a bűnös, de ennek megállapítása céljából az egész számadás a bíbfenyítő törvényszékhez tétetett át, és ez lesz hivatva majd a befejezett vizsgálat után megnevezni a bíbfenyítő törvényszék a vizsgálatot be nem fejezi, nem tartja célszerűnek a fegyelmi vizsgálat megindítását. Nagyon természetes,

A „CSONGRÁDI LAP“ TÁRCZÁJA.

A hol mulatnak.

(Párisi csevegés.)

Írta: Ujváry Béla.

Jó ideje már, hogy lapunk t. olvasóit azzal untattam: „a hol unatkoznak“, t. i. Párisban, mert Csongrádon azt hiszem, s e h o l. Ma arról akarok tárczát írni, „a hol mulatnak.“ Ez tán mulattatóbb lesz.

Mert a hol Párisban unatkoznak: — az egy nagyon kis sziget a szárazon; hanem a hol a párisi nép mulat: az egy tenger, az maga Páris. Mivelhogy az ember nemcsak kenyérrel él, s a ki szellemi táplálékot nem vesz magához, az a testi embonpointhoz, a kerekképességhez ugyan eljuthat, de a lelke úgy elsorványodik, mint a Harpagon lovai, a melyek már nem is valának lovak többé, hanem csak árnyékai, csak halvány körvonalai a lónak.

A legnemesebb multság Párisban is, mint mindenütt, a színház; a párisi színházokról azonban a mi hírlapjaink is oly sokat irnak (tán többet is, mint oktatásügyünkről,) hogy ha erről akarnék beszélni: sokat csépelelt szalmát csépelelnék. Beszélék hát a fél-színházokról s ha hallgatóim meg nem unják:

még valamiről.

Fél-színházaknak a café chantantokat nevezem, mint a hogy félszigetek moadjá nyelvünk azt a szigetet, a melyik három negyed részben az.

Az „énekes kávéházak“ ma már nagy helyet foglalnak el a párisi multságok rubrikájában. A nevök azonban egyáltalán nem találó. Mert ezek a „kávéházak“ nagyobbára valószágos színházak; három-négy köztük nagyobb, mint a budapesti „nemzeti“ színház, földszinttel, emeletekkel, páholyokkal, erkélylyel. Páris két nagyobb „café-chantant“ja a nagy boulevardok közelében: a boulevard de Strassbourg-on van. Ezek: az Eldorado és a Scala; mindenikök kétezer-kétezeröttszáz nézőt képes befogadni. — Egymással szemben, erős farkasszemet néznek; a versenyben azonban már az Eldorado vált győztes: énekesei jobbak, énekesnői szebbek, közönsége finomabb. A Scalától aztán a másik helyet egy új vetélytárs vette el, a boulevard Sebastopol-on megnyitott Éden-concert, melynek kert módjára díszített termében csak földszint van, vas-asztalokkal és székekkel, a mi annyival inkább figyelemreméltó, mert még a bécsi Ringszínház égése előtt készült. Nagyságára nem versenyezhet a Scalával, de a programja jobb és Duparcz kisasszony énekel benne: ő ma a legjobb francia chan-

sonette énekesnő, ki, valahányszor hallottam, mindig Blahánét juttatta eszembe.

Miért nevezik hát mégis ezeket a félszínházakat „café-chantant“-oknak? (Hogy miért félszínházak, azt majd mindjárt megmagyarázom.) Minthogy valóban énekes kávéházakból fejlődtek ki. Az Eldorado álczája olyan volt, mint akár a budapesti Privorszky (évekkel ez előtt) a hol egy angol miss énekelte a kávézó közönségnek a Cliquot-t. Csak hogy itt mindjárt azzal kezdtek, hogy belépődíjat nem kívántak: be volt az már számítva a kávéba, grogba, a minek megrendelése s kifizetése azonban kötelező volt; az elfogyasztása nem. A café concertek csakhamar népszerűkké váltak s ez könnyen érthető. A színházakba jó előre kell jegyről gondoskodni s a mit az ember előbb vált meg — „en location“ — az drágább is. A párisi polgár és munkás nem mindig tudja napközben, hogy mehet-e este mulatni? Hirtelen akadhat elfoglaltsága s akkor az előre váltott jegy a nyakán marad. A „café-chant“-ba pedig bár mikor beléphet szabadon s bárhová. A hol letelepszik, ott a garçon megkérdi tőle, hogy milyen „consommation“-t kíván: egy pohár sört, kávé, grogot vagy „groseille“-t? A mire aztán választása esik, azt fizeti a garçonnak — az elfoglalt hely szerint olcsóbban, vagy drágábban. Ugyan oly pohár sör ára

hogy Zsilinszky főispánnak tökéletesen igaza volt és az is magától értetődik, hogy ebben a közgyűlés megnyugodott.

Megvagyunk győződve, hogy ha a főispán szavait hiven irták volna meg a fővárosi lapoknak, és ha azok azt így adták volna vissza, hát akkor mindenki a főispánnak adott volna igazat.

Az ám, csak hogy az igazat nem lehet akkor megírni, ha valakinek feltett célja a „botrány hajhászás“! mert hiszen az igaz mondással ilyen esetben nem lehet célt érni! Pedig azt a célt, melyet ők akarnak, csak is úgy lehetne elérni, ha az ország fejei felülnének az ily valótlan elcsúrt-elesavart hírlapi közleményeknek.

Van azonban az igen tisztelt megyei ellenzéknek még egy rozsdás fegyvere. Ez pedig nem más mint az: hogy mind azokat, kik az ő elveiket nem osztják, kik nem tartanak velők, vagyis nem segítenek tolni rozszant szerkerüket, hát azokra azt mondják; hogy „talpnyalók“ és „kézcsókoló szolgálói a vármegyének“ sőt mi több, nem is tartják 13 próbás hazafinak.

No de ezen vádaktól egy cseppet sem ijedünk meg, mert hiszen régi dolog az, hogy a szélső ellenzék „monopolizálja“ a hazafiságot és a nyílt férfiaságot. Tehát ezt a szép szokást és önhittséget, a vármegyei ellenzék elcsajátította az országos szélső ellenzékétől,

sőt egy ifjabb tagja a megyei ellenzéknek még tovább megy; azt állítja, hogy ő a „jobb és becsületesebb párt“ kebelében küzd.

Mi meg erre azt mondjuk, hogy egy cseppet sem irigyeljük tőle azt a dicsőséget, sőt ellenkezőleg igen örülünk rajta, ha az ily fajta „önhitt“ egyének nem a mi pártunkhoz tartoznak. Szívesen át engedjük őt a megyei ellenzéknek; legyenek vele boldogok.

Az itt elsorolt dolgokat el tudjuk végezni magunk között is, akár mit ír a „Szentesi Lap“ akár mit hoznak a félrevezetett fővárosi ellenzéki lapok, azzal nemsokat törődünk, mert hozzá vagyunk szokva mi is, de hozzá szokhattak a vármegye fejei is ahhoz, hogy az igazságot sohasem hozzák, arra pedig senki sem ér rá, hogy folytonos czáfolatokat küldjön fel Bndapestre, hogy a dolog bizony nem úgy történt, a hogy közölve van: tehát tessék kijavítani a tényeknek megfelelően. Ezt nem tesszük! Elég türelmes a papiros, rá fér minden.

Hanem a „botrány hajhászásnak“ azt a nemét, melyet az országgyűlésen legujabban gyakorlatba vettek, tovább tűrni alig lehetséges.

Az ország színe előtt felhozatni egyes rozszul informált és a Csongrád megyei helyzetet nem ösmerő egyénekkel, országgyűlési képviselőkkel, oly dolgokat, melyek a valóságnak meg nem felelnek, sőt szándékos rozsz aka-

rat folytán a valódi tényeket is elferdítik és így Csongrád vármegye jó hírnevét országosan meghurcolják! Ez ellen felemeljük szavunkat! Mert elvégre oda fogunk jutni, hogy Csongrád vármegye jó hírnevét és tisztaságát éppen azok fogják meggyalázni, kiknek kötelességük lenne azt teljes erejükkel védelmezni!

Hogy ennyire menjen a kisebbség gyűlölködése, ezt sohasem mertük feltételezni.

Hiszszük és reméljük azt, hogy ezen, az ország színe előtt felhozott vádak alaptalansága legközelebb ki fog derülni, és a belügyminiszter által adandó válasz, úgy az ország közvéleményét, mint Csongrád vármegye közönségét ki fogja elégiteni.

Csongrád vármegye közönsége meggyőződött arról, hogy Zsilinszky Mihály főispánsága óta, a vármegye közügyei napról-napra javulnak és javulni fognak. Ezen körülménynek kifejezést adott maga a vármegyei közgyűlés akkor, midőn Zsilinszkyt annyi méltatlan meghurcoltatás után oly lelkesült ovációban részesítette.

Még egy nagyon rozsz szokása van a szentesi megyei ellenzéknek; ez pedig az, hogy mindég 30.000 szentesi polgár nevében beszélnek, irnak és cselekednek, Pedig ha figyelembe vennék, hogy a megye nem csupán Szentesből áll, hanem itt van még Csongrád, Csany, továbbá Kis-

háromszor oly drága a földszinti zártszéken, mint a legfelsőbb emeleten. Az Eldoradoban a legdrágább hely „consommation“-nal együtt 4 frank, a legolcsóbb 75 centimes; az Eden-concertben egy földszinti zártszék 1 frank 50 cent.; a Scalaban a negyedik emelet 50 centime. Nem is drága hát; jegyet sem kell váltani; ha talál az ember kedvére való helyet: leül, ha nem; tovább megy egy másikba. Nem is kíván oly elejétől a végeig tartó figyelmet, mint a színházak színművei. S aztán még szivarozni is lehet. ad libitum!

Színháznak olyan színházak ezek, mint a milyen könyvnek egy adoma-gyűjtemény: akár a közepén kezdje is az ember olvasni, megérti. Jöhetsz kilencz órákor — a kezdet után egy órával, — vagy akár tizkor, ha addig volt dolgod, vagy addig barangoltál a boulevardokon: a mi ez után következik, megérted s ha van mit, élvezheted. Ez pedig a „chantant-ok“ programjából foly, mely többé kevésbé mindegyikben egy kaptafára van ütve.

Esti nyolcz órákor, majdnem egészen üres terem előtt, a zenekar (az első rangú helyeken áll 40—50 zenészből) vagy egy indulót, vagy valami ouverture-félét játszik el. Aztán felhúzzák a kurtinát s tiz óra előtt le sem bocsájtják többé. A szín vagy termet ábrázol (mint az Eldoradoban,) két oldalt egy-egy karos székekkel, vagy kert (mint az Edenben.) Az orchestreben aztán két oldalt egy-egy táblát függesztenek ki, melyek egyikén a föllépendő énekes vagy énekesnő neve, másikon az előadandó dal czime olvasható. Először mindig a leggyöngébb „erőket“ küldik a tűzbe, mert ilyenkor még a közönség-

nek negyedrésze sincs együtt.

Azután jönnek a jobb tagok s kilencz órán túl a „csillag“ vagy „csillagok.“ A járatosok tudják is, mikor kell a chantant“ ba menni.

Énekesek és énekesnők váltakozva lépnek a színre, míg a zenekar az előadandó dal bevezetését játszsza, rendesen nagy zajjal. A dalok nagyjára genre-dalok s előadók megfelelő jelmezben jelennek meg. Most egy markotányosné énekl, politikai czélatokkal s hazafias duzzadt phrázisokkal telt dalát, majd egy bretagnei paraszt menyecske dicséri a „szűkebb“ hazáját, hol minden oly szép, minden oly jó: „cheux nous,“ minálunk. Most egy ügyvéd lép föl, méltóságjeljes robe-jában s arról panaszkodik, hogy az emberek már nem pörlekednek (hiszen jönne csak hozzánk!) majd egy berkocsis, a ki azt veti, hogy a közönség ma már kiállhatatlanul türelmetlen; egy erősebb kifejezés (persze a kocsis részéről,) egy kettős díj — s fut a rendőrségre (persze nem a kocsis.) S ámbátor a „chantant“-okban nem igen van claqué (a színházakban igen!): minden dal végével viharos taps hangzik föl, és közbe-közbe egy-egy éles hangon sikoltott, helyesebben: kukorékolt „bis,“ ami annyit tesz, hogy „hogy volt!“ s a miért nálunk bizony megnéznék a szerzőjét.

Itt megszokták, mint akár az angolok vagy az amerikaiak azt a sajátos hangon énekelt „hip-hip-hurráth,“ a minek diszpéldányait az amerikaiak függetlenségi lakomáján hallottam Bécsben a közkiállítás alkalmával, mikor már a pezsgőző társaság minden tagja azt hitte, hogy a sz o m s z é d j a „ó.“

Tiz órákor, vagy fél órával tiz után vége van a concert első felének; a kurtina lehull; a közönség tódul kifelé, a boulevardra egy kis friss levegőt színi, vagy a közeli „marchand de vin“-hez, a hol jobb grogot, vagy kávéházba, a hol jobb sört lehet kápní, mint a concertben. Nagyjára csak egy negyed óra a szünet; a „café-chantant“ban tehát élvez is az ember a pénzéért. Szünet után vagy egy-egy felvonásos operette-t, bohózatot, vigjátékot adnak; vagy pedig a „café-chantant“ különlegessége lép föl. Ilyen: a padlóra illesztett égő fáklyák közt velocipedező hölgy, a „legmerészebb akrobaták,“ vagy — a mit az Edenben láttam — az a csoda erejű matrona, a ki egy négy kerekű kocsit, melyben szemünk láttára hat való-s á g o s garçon foglalt helyet: a hátával derékasan föleleit.

Egyébiránt az ilyen specialitások számára külön helyiség van: a nagy fényvel berendezett Folies Bergère, melynek törekvését a világsodák bemutatása képezi. Itt lövöldözte le a most nár „csöndes“ Ira Pan, skót mesterlövő, szép felesége fejéről az almát; itt hallottam, még 1875-ben, Darázs Miska „népzene társulatától“ a Rákóczy indulót, melyről a programban az áll, hogy „Marche hongroise, par Rakotsi;“ itt léptek föl a chinai csepürágók; itt láttam azt a kaucauk-embert, a ki kigyómódra csavarta csondatlan testét a szék lábai körül; itt láttam azt a modern Herculest, a ki a kilött ágyugolyót elkapta; s nem rég egy alig tizenhat éves állat szelidítő angol leányt, ki nagy bátorsággal korbácsolta oroszlanjait.

(Folyt. köv.)

telek, Mindszent, Dorozsma, Horgos, és a Károlyi-féle és Palavicinyi uradalmak, ezen községek lakóinak száma körül-belül megközelíti 70-80.000-et. De szentesi polgárok között is van legalább 10.000 olyan, ki nem osztja az ő „megyeboldogító” nézetüket. Tehát a vármegyei ellenzékhez legfeljebb is csak 20.000 félre vezetett polgár tartozik. Ezekkel szemben áll 80.000 polgár, kik a vármegye mai kormányzatával meg vannak elégedve.

Ha ezen tényeket figyelembe vesszük, nincsenek jógositva azon kijelentésre hogy 20 000 szentesi polgár állítólagos nyugalma óhajtja Zsilinszky távozását.

Mert akkor mi jogosan követelhetjük hogy 80.000 lélek nyugalma parancsolja azt, hogy Zsilinszky főispánnak maradnia kell!

Ujdonságok.

— június 14.

— **Személyi hír.** Zsilinszky Mihály főispán f. hó 11-én Budapestre utazott.

— **Elutasított főlebbezés.** Misszurai János volt csongrádi tanyai tanítót a községiskolázók a polgári fiúiskolához tornatanítónak választott meg, ki — e minőségben — a magyar nyelv tanítására is kötelezve volt. A közig. bizottság egy korábbi határozata ezt a választást megsemmisítette és Misszurai János ezt a határozatot a közoktatásügyi miniszterhez főlebbezte meg, ki azonban főlebbezést elutasította.

— **Vívó-tanfolyam Kónyai Kys Albert** vívómester július hó 1-én kezdi meg nálunk a tanítást. Jelenleg Zentán működik, hol igen szép számmal vesznek részt a tanfolyamon. Legközelebb megfog küzdeni Kükemezey Árpáddal a „magyar tornaegylet” alelnökével, azután pedig Szentesre utazik, hol verseny viadalra szólítja fel. Vay gróf Budapesti vívómestert ki jelenleg Szentesen tanít. A küzdelem minden esetre igen érdekes és kétséimenetlül lesz; mert amennyire bizunk mi Csongrádiak Kónyai ügyességében, éppen annyira biznak szentesi szomszédaink a Vay grófban. Verseny bírónak a maga részéről Kónyai Kys Albert Benedek Gyula jeles vívómestert fogja felkérni.

— **Csongrádi bakák a király előtt.** A báró Fejérvári nevét viselő 46 sz. gyalogezredet, mely a legnagyobb részben megyénk és városunk fiáiból áll, e hó 9-én szemlélt meg ő felsége a Lajtha melletti Bruckban, hová a ezred mult hó 27-én szállt táborba. Ő felsége reggeli háromnegyed 7 órakor külön vonaton érkezett meg az osztrák fővárosból, s rögtön a gyakorló tere indult, hol Müller ezredes vezénylete alatt teljes tábori díszben várt az ezred a legfelsőbb hadúr. A szokásos katonai tisztelgés és jelentések vétele után fényes kísérettel együtt, melyben gr. Paar tábornagyszernagy hadsegéd, báró Schönfeld tábornagyszernagy hadtestparancsnok, Mádi Kovács altábornagyszernagy parancsnok, Christianovics altábornagyszernagy, Schmedes vezérőrnagy dandárparancsnok, Bolfras és Tschelbulz tábornokok, Poten alezredes, ő felsége szárnysegéde a külországok nagyszámú katonai képviselői, s a táborok összes fő tisztjei résztvettek, ő felsége a néphymnus hangjai mellett végig lovagolt az ezred arcvonalá előtt, s parancsot adott a gyakorlat megkezdésére. Mintegy háromnegyed órai gyakorlat után ő felsége az egybegyűlt tisztikar előtt legmagasabb megelégedésének adott kifejezést, s különös dicsőréttel emlékezett meg a legénységnek a gyakorlatok közben tapasztalt ügyes és határozott fellépéséről s a díszmenetnél tanúsított mintaszertű, esinos magatartásáról. A kitünő eredményről Müller ezredes nyomban jelentést tett az ezred tulajdonosának, Fejérvári Géza báró honvédelmi miniszternek, a ki viszont távirati úton üdvözölte ezredét, s 6000 frtot adományozott a legénység számára. Az ezredes és a századparancsnokok borral és szíval vendégelték meg a legénységet; az ajándékul kapott összegből pedig tegnap d. u.

népi népével egybekötött hatalmas ebédet és vacsorát rendeztek, melynél az ezred zenekara és külön cigányzene is mulattatta a vigkedélyű magyar fiúkat. — Ő felsége e hó 10-én utazott vissza Bécsbe, mintán az ugyancsak Bruckban táborozó 69-ik sz. Jellacic-ezred fölött, mely ő felségének kiváló kedvence, szintén szemlélt tartott. Az ezred gyakorlatainak nagyszerű sikerét fényesen igazolja ő felségének a helyszínén kiadott azon parancsa, melylyel elrendelte hogy az alosztály parancsnokok a legénységnek együttesen, az összes fő- és altisztieknek pedig külön-külön legmagasabb tetszését hozzák tudomására. Örömmel jegyezzük föl ez alkalomból, hogy ugyanezen ezred tisztikarában, mint tartalékos hadnagy, egy fiatal földink szintén résztvett a sikerült gyakorlatokban. — Mindkét ezred e hó 20-án tér vissza Bécsbe.

— **A szentesi polgármester lemondása.** Szentes városnak 7 éven át volt polgármestere: Sarkadi Nagy Mihály, a városi képviselőtestülethez f. hó 8-án intézett levelében, lemondott hivatalos állásáról. Rákényszerítette erre az a sajnálatos erőszakoskodás, hogy a folyó hó 7-iki Szentes városi közgyűlés egy olyan határozatot oktrojált rá, amelyet, legjobb meggyőződése szerint, e város fejlődésére károsnak ítélt és így végrehajtani nem kívánt. Szentes városa Sarkadi Nagy Mihályban oly férfit veszített el, ki önzetlensége és kiváló becsületesség jellemezte, az egész Csongrád megye közönsége által szeretve és tisztelve volt és lesz ezentúl is.

— **Gyanús eb marás.** F. hó 10-én Csernus Sándor kis leányát egy eb minden ok nélkül megtámadta és kezét össze marta, mivel azon gyanú támadt, hogy az eb veszett volt, rögtön orvoshoz futottak. Dr. Bojniczer Antal városi főorvos azonnal megjelent és a sebet kigépte. Azon felül a szülőknek tanácsolta, hogy a kis leányt beoltás végett Pestre vigyék. Mint értesültünk a kis leányt már fel is vitték Budapestre.

— **Fegyelem alá vont tanító.** Gallovics István dorosmai tanító ellen, az iskolájában észlelt több rendbeli vétkes mulasztás és hiányosság folytán, Tergina Gyula dr. tanfelügyelő előterjesztésére, a közigazgatási bizottság elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

— **Színészet.** Mezei Béla 24 tagból álló színtársulatával néhány nap mulva a csongrádi színpadon, Csiky Gergely „Nagymama” című vígjátékával fogja az előadásokat megkezdeni. — A színtársulat tagjai: Serfőzy Etel, M. Till Róza, Váradai Rozsa, Szelényi Emília, Kiss Laura, Hubert Anna, Arvay Maria Püspöky Aranka, Bereczky Ilona, Székely Emília, Mezey Ilonka, és gyermekeikre: Lévay Mariska, Fekete Ferike; továbbá: Mezey Béla, Halasi Béla, Heltay Nándor, Fekete Miksa, Hájdu József, Földváry Gyula, Cséky Mihály, Bércy Jenő, Vári János, festő, Püspöky György sugó, Lábodny Ferencz kelékes. A kibocsátott jelentés szerint a műsor a modern irodalom legjelesebb és legújabb termékeiből lesz össze állítva. Színre kerülnek: Huszárszerelem, Fenegyerekek, Nani, Hitves, Apósok, Fityfity, Vasember, Örök-törvény, Kondorosi, szép csaplárné, Ideges nők, Arvalányhaj, Éjjel az erdőn. A műsor kifogástalanul van összeállítva és hisszük, hogy a színtársulat az itteni igényeknek meg fog felelni; reméljük ezt már azért is, hogy a főváros szomszédságában Ujpesten, a közönség megelégedése mellett működött. Már az nagy megnyugvásul szolgálhat közönségünknek, hogy az igazgató az aláírt bérleteket csak az esetben tekinti kötelezőnek, ha a közönség legalább a két előadásban meggyőződik arról, hogy a társulat valóban méltó a pártolásra. Meg vagyunk győződve, hogy városunk közönsége kellő pártolásban fogja részesíteni a körünkbe érkező színtársulatot.

— **A hol a tanítót nem fizetik.** Ez is Horgoson történik. A tanítók kénytelenek hátralékos fizetésük iránt a tanfelügyelőhöz segélyért folyamodni, kinek előterjesztésére a közig. bizottság aztán, felelősség terhe alatt utasítja a községi előljárókat, a tanítók hátralékos fizetésének kiutalványozására: egyidejűleg szigorúan meghagyván, hogy jövőben az iskolafenntartásról és így a tanítók fizetésének rendes kiutalásáról keliően gondoskodjék.

— **Eljegyzés.** Farkas Balázs helybeli I-ső zenekar vezető, eljegyezte Justin Viktorika kisasszonyt.

— **Megvadult lovak.** Ma egy hete a szentesi nagy vendéglős fia azzal mulattatta magát, hogy a Csongrád fő-utcán biciklizett. A Bagossy féle üzlet előtt egy kocsi állott két loval és a kocsin egy fiatal paraszt asszony ült csecsemőjével. Amint meglátták a lovak a szörnyű vasparipát, annyira megijedtek hogy a kocsit elragadták, nagy szerencse hogy a megvadult lovak egy akácfa felé mentek, és így: sikerült őket megbaboláznunk. Jó lenne, ha a rendőrbiztos ur- a biciklizőknek, egy bizonyos helyet tűzne ki, hol veszély nélkül űzhetnék a vasparipa sportot.

— **Óriás hal.** A bölde rév körül f. hó 9-én 160 fontos harcsát fogtak ki a halászok. A ritka nagy halat szegedi halászok vették meg a szerencsés szentesiektől potomon.

— **Irodalom.** A Bornemissza Zoltán és Czapári Dénes gazd. tan. szerkesztésében megjelenő „Magyar kertész” című lap 11 ik száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg, Cikkei a következők: A gyümölcsfák ápolásáról, Medmánszky Sándortól. — A gyümölcsaszalás hasznossága, körül, Liebbald Bénitól. — Cseresznye magvetés, — Szemzés. — Vegyesek. — Hirdetések. — A „Magyar Kertész” főállása óta mindig nagyobb tért hódított magának, részben szakzerű szerkesztése, különösen pedig olvasó előfizetési ára végett. Hogy ne említsünk egyebet, a kiadóhivatal kénytelen volt az utolsó számokat újból sajtó alá rendezni, hogy újabb rendelők kielégíthesse. Midőn még megemlítjük, hogy ezen kéthetenként 12—16 oldalon megjelenő gazdasági szaklap egész évi előfizetési ár potomon 2 frt 40 kr., nem malaszthatjuk el olvasóközönségünk figyelmét felhívni annak megszerzésére. Az előfizetési díjak a „Magyar Kertész” kiadóhivatalába Nagy-Szöllőse (Ugocsa megye) küldendők.

Közgazdaság.

A bor hamisításának kimutatása és a bortörvény.

(Folytatás.)

Ha gyünk fel tehát egyelőre a műbörgyártás üldözésével és elégedjünk meg azzal, ha mindazon hamisításoknak, a melyeket tényleg űznek, határt szabhatunk.

A bornak igen sok alkotó része van. Az alkotórészek mennyisége az időjárás és talajviszonyok szerint változásoknak van alávetve, azért nem könnyű dolog megállapítani, hogy a természetes borokban az alkotórészek milyen minimális mennyiségnek kell okvetlenül foglaltatni.

Számos borelemzés szolgáltatott adatok alapján bizonyos fontosabb alkotórészeknek minimumát, a melynél kevesebb egyáltalában a borban nem szokott foglaltatni, valamint az alkotórészeknek egymás közötti arányát is megállapították.

Ezeket előrebocsátva, áttérhetünk a hamisított bor megállapítására. A meghatározásnak olyannak kell lenni, hogy a pinczekezelést és okszerű borkészítést is szem előtt tartsa.

Hamisított bornak nevezzük:

I. Mindazon bor néven áruba bocsátott folyadékot, a mely a természetes borban meg nem lévő alkotórészeket is tartalmaz. Ide tartoznak a szalicilsavat, burgonvaczukrot, mesterséges festőanyagokat és nem tisztított

szeszt tartalmazó borok. Kivétel csak a kénssav, a mely a természetes bornak ugyan nem alkotórésze, de mérsékelt használata megengedhető, minthogy a pinczekezelésben nélkülözhetetlen.

II. Hamisított bornak nevezhető minden bor néven áruba bocsátott folyadék, a mely a természetes bor alkotórészeit tartalmazza ugyan, de nem olyan arányban, mint a természetes bor. E csoportba tartoznak a leggyakoribb hamisítványok, t. i. a

vizzel hígított és túlságosan alkoholozott borok.

III. Hamisított bornak nevezzük a bor úvein áruba bocsátott mindazon folyadékot, melyről ki lehet mutatni, hogy vizzel történt szaporítás után az alkotórészek természetes aránya mesterséges pótlással állított helyre.
(Folyt. köv.)

Gőzhajózási menetrend.

Csongrádról Szolnokra: kedden, csütörtökön és szombaton reggel 4 órakor.
Csongrádról Szentés és Szegedre: szerdán

pénteken és vasárnap reggel 4 órakor. (A hajó Csongrádon éjjelezik.)

Szerkesztői üzenetek.

X. Y úrnak Helyben Dolgozatát köszönjük, azonban mivel igen hosszú, csakis a jövő számban fogjuk közölni.

M. M. M. k. a. Helyben. Tárca cikke gondos átdolgozást igényel, ha ki lesz javítva: közölni fogjuk.

V. M. urnak Helyben. Amint az Ujváry Béla úr tárca cikkét elvégezzük, azonnal közölni fogjuk az övét.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Kiadótulajdonos: Schwarcz Sándor.

A „BUDAPESTI HIRLAP“

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁSA.

Főszerkesztő: Rákosi Jenő. Felelős szerkesztő: Csajthay Ferenc

Dolgozó társak: Balogh Pál, Balázs Ignác, Baksay Sándor, Béla Henrik, Berényi László, Barna Izidor, Csajthay Ferenc, Csapodi István dr., Flammarion Kamill, Herczeg Ferenc, E. Illés Károly, Kaas Ivor báró, Oswald Sándor, Őszi Kornél, Proff Sándor báró, Rákosi Jenő, Rákosi Viktor, Solder Hugó, Teleki Sándor gróf, Tóth Béla, Vasskó Elemér. — A kiadóhivatal feje: Zilahi Simon.

A Budapesti Hirlap jun. 15 én tölti be fennállása tizedik évét. Ez évek alatt a magyar közönség legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja let- és a mai időszakai sajtó kellékeivel a magyar hirlapirodalom elsőrangú tagjává küzdötte föl magát.

A nemzeti irány merész és elszánt kultusza egy a politikában, mint az irodalomban, a művészetekben és a társadalomban biztosított neki a hirlapolyvasó közönség rokonszenvét és tömegeit

Alig volt rá eset Magyarországon, mióta az alkotmány helyreállt, de ritkán külföldön is, hogy hirlap oly vezérlő szerepet játszik egyes kérdések sorsa megalkotásában, minőre a Budapesti Hirlap aránylag nem hosszú fennállása óta ismételve adott példát: nem kell csak a véderő vitára emlékeztetnünk, a melyben két hónapon keresztül azt lehet mondani a Budapesti Hirlap táplálta a vitát, a közérdeklődést, a közszellemer. Ujabbban pedig a közigazgatási javaslat első és döntő híralata e lap hasábjairól indult ki, hogy az elméket megtermékegyítse.

Ily sikerekhez pedig kettő szükséges: elsőbbsen is az értelmi tőke párosulva az írói tehetséggel; másodsorban az abszolút függetlenség minden párttól és hatalmasságtól. Ezek nélkül lehetetlen azt az erkölcsi erőt felszabadítani s munkássá tenni a közérdek javára, a minő a tisztességes sajtóban és munkájában rejlik. Ha pedig valaki e helyen, a hol az újság kénytelen magáról beszélni, ezt dicsekvésnek venné, annak megegensztelésére készsággel teszszük a vallomást, hogy tavolról sem tartjuk magunkat esalhatatlanoknak. Tudjuk, hogy minden vigyázat és megfontolás mellett is botlunk mi is. De botlásunk is szabad meggyőződésükből ered, nem egy harmadiknak, akár egyének, akár társaságnak, akár pártnak, akár felekezethez, akár osztálynak sugalmazásából vagy egyoldalú érdekéből.

Bizvázt tehetjük hát olvasóinknak azt az ígérést, hogy úgy mint eddig, újságírói kötelességeinken és lelkiismeretünkön kívül más urat magunk felett el nem ismerünk.

A Politikai vezetést, a vezércikkek rovatát Balogh Pál, Kaas Ivor báró és Rákosi Jenő látják el rendszeresen. Jogi szakcikkeinket, általában jogi szakkérdések fejtegetését, rovatához nem kötve Edvi Illés Károly kitiű tollából veszik e lapok olvasói. Orvosi s természettudományi kérdésekben írunk és tanácsadónk Csapodi István doktor, a jeles tővárosi orvos és szakiró. A többi rovatok megoszlanak kiprobált s nagyobb részt már évek óta a Budapesti Hirlap közönségét szolgáló több dolgozó társaink közt.

Irodalmi és tárczarovataink a mellet hogy a lap keretén kívül levők írói közreműködését is sürűen igénybe veszik, sőt a közönség köréből is a tehetségeket magához vonni iparkodik, oly erőkre vannak állandóan bizva, mint Teleki Sándor ezredes, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz), Herczeg Ferenc, Baksay Sándor Béla Henrik és a Főszerkesztő (—ő). végül a világraszóló hirt élvező Flammarion Kamill, a ki szintén állandó szerződéses viszonyban van a Budapesti Hirlap-pal.

A regénycsarnok számára iparkodásunk, hogy a külföldről s a hazai erőktől is javát szerezhessük meg a Budapesti Hirlap-ban. Csiky Gergely kitiű regény- és dráma írónkat a himeves francia: Ohnet György váltja fel. Egy olasz regény Salvatore Farina tollából szintén birtokunkban van. Hogy nagy áldozatoktól sem rettenünk vissza e rovat érdekében, megmutattuk azzal hogy tavaly megszereltük és közöltük Stanley legujabb művét afrikai expediciójáról. Angol regényeink, a melyekből évenként kettőt-hármat szoktunk közölni, kitiű kedveltséget élveznek.

A mi e tagok többi tartalmát, u. m. a közgazdaságot, újdonságokat, az értesítéseket, helyi vidéki és külföldi tudósításokat illeti: mindez régóta úgy elvan látva a Budapesti Hirlap-ban, mint bármely elsőrendű európai lapban. Dolgozó társainkat méltán nevezhetjük kiprobált lelkes gárdának, a mely becsvágyát helyezi lapja korrekt és kitiű kiszolgálásába. Minden jelentékenyebb magyar városban van tudósítónk. Bécsben egész kis fiókszerkesztőség szolgál ki bennünket telegráf és telefon útján; az európai nagy városokban saját tudósítóink óvják közönségünk érdekeit és mindenüvé a haza határain belül és kívül bárhol valami renkivűli dolog készül vagy ha csak véletlenül megcsik: külön kiküldött tudósítóink ott vannak vagy ott teremnek mint a magyar olvasó közönség érdekeinek katonái.

A Budapesti Hirlap iránya az elmúlt évek alatt kiállotta képességei tüprőbját. Ebben a változatlan irányban fogja ezentúl is teljesíteni feladatát és kiszolgálni olvasóit.

Julius 1-én fogjuk megkezdeni Ohnet György A gyűlölség adója című új regényének a közlését, mely a Budapesti Hirlap kizárólagos tulajdona.

Az előfizetés feltételei helyben házhoz hordva, vidéken postával: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt negyedévre 3 frt. 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. A tővárosi nyaralókban lapunk kora reggel kézbesítetik, az egész fűrdő-évad alatt pedig előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt:

A „Budapesti Hirlap“ kiadóhivatalnak, IV. kerület, Kalap-utca 16. szám.